

מעשה נודע, מצטט ביטוי של מרגל הגר"י סלנטר זצוק"ל, שעה שפגש בימי חודש אלול ידוד ותיק. הגר"ל שהיה עסוק בחשבון נפשו, לא ענה שלום לברכתו של הגר"ס, והזעים פניו. ענה על כך רבי ישראל, "מה אשם אנכי שהלה עושה תשובה?..."

עיון על במראה פניהם של רבים וטובים מגלה, שאין צורך בעשיית תשובה כדי להיות "בור כרשות הרבים" שכזה. מראה הפנים המהורהר, המכורסם וה"כבד", משווה להם, לדעתם, מן השיבות כל שהיא.

מראה פנים עגומם, כזה המזכיר מטבל של חריסה מוחמצת, או בצלצל בא בימים, אינו מענה בלשון המעטה. איש מאתנו לא אוהב לפגוש ידיו קרוב או בן משפחה, שמראה פניו מזכירים יותר את חורבן הבית, מזה של ימי חודש הסליחות, וגם הרחמים.

על כו-ל-ם, חכרים, שכנים, מורים, הורים, תלמידים, הגבאי, המשגיח, החזן, המוכר... שלא לדבר על בני הזוג... הם עמוסים טינה כרימון, כולם עשו להם, למה? ככה! "אל תסתובב עם קפידות כל היום", אמר פעם רבן של ישראל, מרן הגרא"ם שך נענה למישהו שביקש סגולה וברכה. זו עצה לשימוש יום יומי, עצה לשיפור מראה הפנים, עצה המונעת ממך, פרוצוג עגום שכמוך, להיות בור בהנשה הרבים.

הם, הממורמים, הם מצליחים להנות מברכה החדשה שניתנה בהם בכל בוקר, מהטוב שמשפיע עליהם בורא עולם. הם לא מסוגלים ליהנות ממה שקבלו, יען כי בלבבם כל היום רק מר על מה שחסר להם. הם רוצים את זה מר ועכשיו! "מקטרים" על כל העולם כולו. הם גם לא מצליחים להבין, איך זה שיש כאלה המחייכים. פשוט לא נתפס להם. הם, רואים סביבם רק רע כל היום.

יהודי שעבר לאחרונה מאורעות חיים שאין בהם כדי להסב אושר לכל אדם באשר הוא, שח ברגו של צחוק מריר את שאירע לו בפגישה אקראית. הגר"ל יצא לשמחה משפתית, כאשר מר קרוב ולא חכם, לחש בלחשיה רועמת מאחורי גבו: "הוא דווקא נראה טוב...". לא מרגישים "ליו", הוסיפה רעייתו של הפיקח (זוג מן השמים). בקול שהיה יכול להבריח בבהלה יונים לצמיתות. "מה הם רוצים?" שאל אותו יהודי, "אז נכון שיש לי רגעים קשים, אז מה, אני גם צריך להראות מסכן?..."

"מעביר על מידותיו", אותה סגולה נוראה, זו שיכולה לשמש לנו כקשר הצלה - כרוכה, איך לא, בדיק בהרגשות אלו. היכול לחיות בשלוות נפשית, בלי לנעוץ כל היום ולהרגיש ש"עשו לך", ש"הפיקול" בלי להתמרמר על כל העולם, יוצרת עבודה פנימית מופלאה ואפשרות לזכות בקברת ה' וברחמי.

זוהי סגולה הטובה מכל, סגולת אמת. פחות טובים, פחות "קפידות", הצגת פנים נעימות ולא זעומות - כל אלה יכולים להיות מליצי טוב לימי הדין הבאים. ולא אז בלבד: גם מעט פיגורו, או בשפה פשוטה: מילה טובה, היא אחת מהיכולות הקלות ביותר לעשייה והקשות ביותר לביצוע. צריך לזה רק טיפונת מחשבה, קצת לב טוב...

הרי ברור לך, איש ממורמר, שאם תראה מסכנים, תעשה עימם חסדים מכל הלב, תרחם על מסכנים, תטייע לאביונים, תחמול על נדכאים; כשתראה אדם שוכב על הרפה למדמם סובל - או אז תגיש את מיטב רחמיך וטובך, לרחם, לחנך, למה לחכות למצב שכזה? למה לחכות? יש לך מושג מהו כוחה של מילה טובה, הארת פנים, או סתם, ממש סתם, פירגון לכבי אחד? עם מעט אור, בלב ובפנים, יש הזדמנות לזכות, לחיים ממש טובים. (י' יעקובוביץ).

המשך 'רעיונות ודעות' מעמ' 4

רבינו אמר: "שצדקה תציל ממוות. אם ייקח על עצמו להחזיק באברים מדי חודש בחודשו הוא חייה ויתפאד". שאלנו אותו: כמה אברכים הוא צריך לקחת על עצמו? התשובה הייתה: "שלושים". התקשרנו מיד לארה"ו וסיפרנו לגביר על התשובה שקיבלנו. היהודי שאל לכמה זמן הוא צריך לקחת זאת על עצמו, וקיבלנו תשובה מהדימה: "תגידו לו, שלכמה שנים שהוא ייקח - כך הוא יחיה, אם ייקח לחמש שנים הוא יחיה חמש שנים, אם הוא ייקח לעשר שנים הוא ייקח עשר שנים, אם עשרים שנה הוא יחיה עשרים שנה", ואז הוסיף רבינו ושאל: "רגע, בן כמה הוא?" אמרנו לו שהוא בן ארבעים ושנים שנה. "אם כך זה בסדר גמור", סיימ.

אח"כ הוסיף: "היה גוי שעזר לשחרר את הגר"א מבית הסוהר, והגאון בירך אותו באריכות ימים, ואכן אותו גוי האריך ימים..." וכאן נמלך כאילו בדעתו ואמר: "את הגוי אפשר לברך בברכת אריכות ימים כדי שיקבל את כל שכרו בעולם הזה, אבל ביהודי, לא כל פעם אפשר לברך אותו באריכות ימים, כי יכול להיות שאם הוא יחזא במשך חייו ברכת האריכות ימים רק תזיק לו..." שוב שתק לרגעים מספר, ואח"כ חזר ואמר: "כדאי לברך אותו באריכות ימים, כי אם הוא יחיה בתורה הוא גם יקבל עולם הבא. זה כדאי לו".

כולנו רואים יחסים בינינו כקב"ה מנהל את העולם. מחזיק להפסיק את מירוץ החיים - והכל נפסק ברגע אחד, ביוזם ביוצא הדעת. הקב"ה הנחיל לנו תורה, בה קבע, בה קבע, עדי מוסרי התורה, שצדקה מצילה ממוות, ושתורה מגנא ומצלא, יהי"ר וזכות מעשי חסד נזכה לאוצרות של מידת החסד מן השמים. נפתח את הלב ונזכה לבריאות והצלחה בכל מעשי דינו.

ארזי הלבנון תהלוכות אדירי התורה בדור הראשונים

הרב שאול הלל כולל 'שערי דעת'

גירוש ספרד

גזרת הגירוש ניתנה על ראש היהודים כרעם ביום בהיר. ארמנה כבר במאה השנים האחרונות תכפו צרות רבות על ראשם, אך דווקא בעת האחרונה היה נראה שהמצב הוטב במקצת ע"י מגינם ומושיעים - רבינו יצחק אברבנאל, היהודים התרגלו לכך שיש להם אח בבית המלך והנה נפלה על ראשם גזרה איומה ונוראה שכזו. וזאת עליו לדעת שקשה היום מאוד לנסות להבין מה פירושה של גזרת גירוש. מה קורה לאדם מבוסס במקומו, בעל נכסים ומעמד, סביבו קהילה מגוננת ותומכת וכך מצוים עליו ביום בהיר לעזוב את הכל, לא מאפשרים לו לקחת אומה מכל הרכוש שהוא צבר ביושר ובעמל רב במשך השנים, בדרך כלל אין לו להיכן ללכת ואם ישנו מקום כזה, הרי שהוא צריך לעבור מסע תחתיתם בתנאי הימים ההם עד אשר ימצא מנוח לכך רגלו.

הפקודה התפרסמה בארביב שנת ה' רנ"ב [לפני כחמש מאות ושלושים שנים], ונועדה לצאת לפועל כעבור ארבעה חדשים ביום תשעה באב וכפי שכבר אמרו חז"ל מגלגלן חובה ליום חייב. ביום מר זה אירעו גם יהודים מקהילות אשכנז ואנגליה בשנת ה' נ' וצרפת כעבור שש עשרה שנים בשנת ה' ס"ו], חורבן בתי המקדש שארעו כתוצאה מבכיה של חינום שאירעה במדבר בזמן מרע"ה היוו המשך ישיר לכל הגזירות שאירעו בתאריך זה וכפי שאמר הקב"ה "אתם בכיתם בכיה שך חינום ואני אקבע לכם בכיה לדורות". גירושם אלו נכללים בהחלט בהגדרת בכיה לדורות, כאשר עד היום אין אנו יכולים לשער את העושר הרוחני העצום שאבד לנו כתוצאה מחורבן הקהילות.

כשש מאות אלף יהודים קדשו שם שמים, ובוזו להצעותיהם המאוסות של השכמרים, נטלו מעט ממטלטליהם ככל שיכלו להציל, ויצאו אל הבלתי נודע. ביניהם היו חכמי ישראל נודעים ונזכיר כאן את חלקם; רבינו יצחק אבוהב [שהביית יוסף מכנהו בתואר "רבינו הגדול", נפטר כשנה לאחר הגירוש], רבינו יצחק עראמה [מחבר ספר עקידת יצחק, בנו רבינו מאיר מוזכר ב"י סי' רפ"ה], רבינו יצחק קארו [מרבתיית של הבית יוסף], ואחיו רבינו אפרים אבן רבינו הבית יוסף [שהיה באותה העת כבן חמש שנים], רבינו דוד בן זמרא - הרדב"ז, רבינו יוסף טאיטצק, רבינו יעקב בן חביב [מחבר ספר עין יעקב], ובנו רבינו לוי בן חביב - הרלב"ח, רבינו ישעיה בועז [מחבר שלטי הגיבורים על הרי"ף, מסורת הש"ס, תורה אור, עין משפט ונר מצווה הנדפסים מסביב לגמרא], ועוד חכמים רבים שאת תורתם אנו לומדים עד היום זהו.

מעוט המגורשים פנו אל ארצות אשכנז ורובם נדדו לפרוטוגל השכנה, איטליה וארץ ישראל. הקב"ה מקדים רפואה למכה וכבר כמה שנים לפני הגירוש החלה האימפריה עותמנית להיחשב ככח עולה ביבשת. הסולטן היושב בקושטא הזמין את היהודים בחפץ לב לשבת במקומות ממשלתו ואכן רבים מהם הגיעו לטורקיה וסביבותיה וקיבעו את מעמדן של קהילות אלו כספרדיות, כך גם היהודים שעברו להתגורר במצרים ובארץ ישראל. ובאופן כללי ניתן לומר שבשונה מקהילות אשכנז שרובן נדדו לאחר פרעות ק"ח למזרח אירופה כחטיבה אחת, יהודי ספרד לעומתם נפוצו על פני ארצות שונות, וכיום באופן כללי כל מי שמוצאו ממדינה שלא היתה במוצהר מקהילות אשכנז מוגדר כספרדי כשהגדרה הנכונה היא בעצם יוצאי קהילות המזרח.

לקבלת הגליון במייל: 7676400@gmail.com

זמני התפילות בבית המדרש בימי בין הזמנים: שחרית - מנין א' - 7:00 מנין ב' - 8:10 מנחה - 19:00 שיעור דף היומי ערבית - 20 דק' אחד השקיעה.

המערכת: "שערי דעת" רח' המגינים 32 ת.ד. 1778 טבריה טלפקס. 077-4102298 דוא"ל: Shaara.daat@gmail.com ניתן להיות שותפים באמצעות "נדרים פלוס" שערי דעת - טבריה

פנינו דעת

גליון לעמלי התורה ונשיאי דגלה בעיה"ק טבריה ת"ו

גליון מס' 97 פרשת 'דאה' כה אב ה'תש"פ

97 השבוע בגליון: ילדי ישראל דעת ומחשבה - עמ' 1 "בן של מלך" מאמר ודעת - עמ' 2 כיצד משיג אברך מן השורה 200 אלף דולר? / "החלטתי שלא יעבור עלי יום ללא עשיית טובה ליהודי" הוא עובדא - עמ' 3 "מעבירי את רוע הגזירה" רעיונות ודעת - עמ' 4 הממורמים בע"מ מבט לאלול - עמ' 5 גירוש ספרד ארזי הלבנון - עמ' 6 קו השיעורים של "שערי דעת" 074-740-32-90 ללמוד. להחכים. לדעת.

דעת ומחשבה

ילדי ישראל

סיפר הגר"י ניימן זצ"ל: פעם אחת נכנסתי בשבת קודש אל מו"ר הרב ר' משה רוזנשטיין זצ"ל, המשגיח דיישבת לומז'ה, וראיתי שהוא בוחן בחומש ילד מה"תלמוד תורה". כאשר שאלתי את מו"ר - בנו של מי הוא הילד הזה? לחש לי באזניו לתדהמת: "הוא ילד של הקב"ה!" משראה שאני מתפלל על שלא השיב לי על שאלתי, הוסיף ואמר: "אילו הייתי אומר לך שהוא בנו של ר' חיים או של ר' משה היית יודע מי הוא הילד, ואם אני אומר לך שהוא בנו של הקב"ה איך יודע של מי הוא?" דברים אלו שכתבם הגר"י ניימן בספרו "דרכי מוסר" מתווים דרך לכל ראש ישיבה, מחנך, מורה, מדרך ולכל העוסק בחינוך ילדים, ומרביץ תורה בצאן הקדשים. כשם שכל יהודי צריך לקיים "שויית ה' לנגדי תמיד" כך צריך גם המחנך להעלות כנגדו תמיד את הידיעה שהוא מלמד תורה לילדיו של מלך מלכי המלכים הקב"ה.

גישה כזאת של "בנים אתם לה' אלוקים" הנאמרת בפרשתינו - תעניק למלמד סבלנות ותשמת לב שונה לחלוטין, מאחר שזוכה הוא ללמד את בנו של המלך.

אדם שניגש לעסוק במלאכת החינוך מתוך הרגשה של אחריות, מתוך ידיעה שהולך הוא לבנות את הדור הבא, בוודאי שמובטחתו על הצלחה. משום שכזה עומד הוא ומשקיע את מירב מרצו וכשרונו על מנת להקנות את המיטב לצאן מרעייתו.

אך אם ראשו ורובו נתונים להפקת רווחים אחרים מן המלאכה, וממשקעת האמת רחוקים מעיניו, אזי אין כל פלא למניעת הצלחה. ודוגמא חיה להשקעה אמיתית ורצון עז התורה להנחיל, מצינו אצל רבי פרידא אשר ידועה לכולנו חזרתו המרובה בת הארבע מאות פעם עם תלמידו קשה ההבנה, אשר בוודאי ידעת גודל האחריות שבעה שנטל על עצמו את עול החינוך היא אשר עמדה נר לרגליו וסבכו בכוחות מרובים כל פעם מחדש. עד אשר הוצרך פעם אחת לחזור לו פעם נוספת ארבע מאות פעם וזכה היא לאריכות ימים מופלגת ולזכות את כל בני דירו לחיי עולם הבא - וזאת מפאת הדוגמא האישית אותה נתן והראה לכל כיצד צריך לחנך ולאיהז דרגת התמסרות להגיע, ובתנאים אלה אין כל פלא מדוע בני דורו לא ילמדו בצורה כזו ויזכו כולם לחיי עד.

מסופר על הסבא מסלבודקה, הגר"צ פינקל זצ"ל, שכאשר היה רואה שאחד מתלמידיו אינו מצליח בלימודיו, היה צם כדי שהלה יצליח. כך נוהגים כאשר מבינים שהתלמיד הוא בן מלך. חז"ל אומרים "אל תגעו במשחי - אל תינוקות של בית רבן". רואים מכאן שחז"ל הקדושים הביטו על כל ילד הלומד תורה כאחד שראוי להיות משיח ה'. כך צריכים המונחים והמורים לראות את ילדי ישראל.

יזכנו ה' להגשים בקרבנו את ציווי השי"ת בפרשתינו "בנים אתם לה' אלוקים".

מתן דאגה ואחריות אישית לרווחת משפחות האברכים תלמידי החכמים שליט"א, בפרט בתקופה קשה זו, מסייעים בהחזקת אברך לחודש מרן החפץ חיים: "הברכה היותר גדולה יש להשיג רק בעד החזקת התורה" להעברת תרומה ביהמ"ד וכוללי אברכים "שערי דעת" ניתן ליצור קשר טלפוני 054-8440819 // 050-4102298

מאמר ודעות על פרשת השבוע. מאת רב ביהמ"ד שליט"א

"בן של מלך"

פרשת השבוע פותחת בפסוק "ראה אנכי נתון לפניכם היום ברכה וקללה, את הברכה אשר תשמעו אל מצוות ה' אלוהיכם אשר אנכי מצוה אתכם היום, והקללה אם לא תשמעו אל מצוות ה'..." (פרק יא', פסוק כז, כ"ד).

כיום מן המפרשים עומדים על תמיהות מתבקשות בלשון הפסוקים, אך הבה ונתמקד בחלק מהשאלות, הלא על הטלת ברכה וקללה נופל לשון של 'שמיעה', ולא לשון של 'ראיה' וממילא היה צ"ל כתוב 'שמע אנכי נתון לפניכם וגו'... ומדוע נקט לשון 'ראיה' זאת ועוד מהו לשון 'היום' וכי היום ניתנו הברכות והקללות והרי כשעברו לא הירדן ניתנו, והיה לו לכתוב "ראה אנכי נתון לפניכם הברכה והקללה" בלא להזכיר 'היום' ועוד הקשו חז"ל אמאי נקט ופתח בלשון יחיד "ראה" וסיים בלשון רבים "לפניכם"?.

במדרש רבה (פ"ד, ג') אמרו חז"ל על הפסוק 'ראה אנכי' אמר רבי אלעזר משאמר הקדוש ברוך הוא הדבר הזה בסעי, באותה שעה (איכה ג', לח) מפי עליון לא תצא הרעות הטוב, אלא ממאליה הרעה באה על עושי הרעה והטובה באה על עושי הטובה, ומאמר זה צריך תלמודו ולא יק מיום שנאמר זה בסניי כך הוא? וכי קודם לכן הדין לא היה כך.

בספר 'מעשה חושב' (להגרש"ח ביטון) מגדיר ומבאר לקח ביסוד הברכה והקללה הקיימת בעולם.

בקהלת (א', ג') אמר שלמה המלך "מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש", ובאבות שנו חכמים 'העולם הזה פרודור לעולם הבא', כלומר, לו חישוב האדם בליבו שהעוה"ז הוא לטוב חיותו וכל השפע והנהיגיה שבו הוא להנות את האדם בעלמא הדין, טעות היא בידו, וזאת כיון שכל המלך חיי האדם בעולם הזה - עלמא דשרקא הוא אמצעי ומעבר לעולם האמת. ואכן, לעיתים מטיב ה' לטובים ואינו מחסר מאום ממנעמי העוה"ז, כך שיכול הוא להפנות כל ראשו ורובו לעסק התורה ולעבודת ה', וזוהי "ברכה" שאין למעלה ממנה, אולם פעמים תקופת העוה"ז היא "קללה" לאדם כאשר ישתמש בעושו ונכנסיו למלא כרסו ולהבלי רוח זמון.

נמצינו למדים כי כל דבר מעסקי העוה"ז מוכשר לשמש הן לברכה והן לקללה וזה נתון בידי בחירת ליבו של האדם, שאכן אין 'קללה וברכה' קיימים בעולם כי אם "דבר אחד" ומצאו בעולם. ובעוד והאחד יוצר ממנו ברכה, האידך בונה ממנו קללה. ובחירת האדם נמשט על העולם כפי ערך שלמותו, קובע אם לברכה הוא אם לקללה.

ניתן לדמות העולם הזה לאדמה פוריה משובלת, וחרושה תלמים, אשר אדם בר דעת ישתמש בה להצמיח אילנות וזרעים כך שעתידי להנפיק לאדם מלא חפניים של שפע וברכה, ומאידך יכול בר אנוש להצמיח בה נעצוץ וסרפד קוץ ודרדר, וכן הוא העוה"ז נטוע בו הן וברכה אך בכח בחירת האדם לגרום שאת כל אונה וכוחה תשפיע על שיליה והעדר.

לפי יסוד זה יבואר לנו תמיהת בעלי הדרוש שהקשו אמאי לא תיקנו חז"ל ברכות על השפע והברכה אשר על העניק לנו הקב"ה בעולמו, ומדוע המטבע שטבעו חכמים היא ברכת שבח של ברוך... מליבש ערומים, מתיא אסורים וכדו' והרי היה להם לקבוע 'ברוך' אשר נתן לנו בגד להתכסות', ברוך... 'אשר נתן לנו התרה מכבלי האסירה', וכן בברכת הנהיגן אמאי מברכין "המוציא לחם מן הארץ" ולא "אשר נתן לנו לחם מן הארץ", ולדברינו אתי שפיר, הקב"ה לא נתן לנו בעוה"ז מאום לצורכינו, וכל האמצעים והנותנים הקיימים בו אינם לצרכי האדם כי אם כאמצעי לחיי העוה"ב.

וזה פשט עדותו של התנא רבי הקדוש שזקף עשר אצבעותיו בשעת פטירתו, והעיד על עצמו, באומרו ורש"ע גלוי וידוע לפני כסא כבודך שלא נהנתי בעוה"ז אפי' באצבע קטנה, וזאת אע"פ שהעידה הגמ' שלא חסר משלוחנו של רבי לא צננו ולא חזרת בין בימי חורף ובין בימי הקיץ והיה לו שם שפע נשמיל ללא גבול, וככ"ז העיד על עצמו שלא נהנה ממאום, כיוון שכל השתמשותו בעולם הייתה כאמצעי להשיג חיי נצח.

ולפי האמור יבואר, אמאי הדגיש ההלכה "ראה" אנכי נתון לפניכם ברכה וקללה, דע, שים בלבו... לא על הברכה והקללה האם על "ראה אנכי נתון לפניכם", "הבט" על זכות הבחירה אשר נתתי בידיכם וראה שככה האדם אשר לזרוע בעולם ברכה וכנגד זהו להטמיע בה הרס וחורבן, והכל תלוי בבחירה אשר תבחר. ממילא, לשון "ראה" אינו נופל על ברכה וקללה, אלא על "נתון לפניכם" - זכות הבחירה אשר קיימת בידיכם.

ומתבאר ג"כ מדוע נקט בתחילה לשון יחיד - "ראה" ובסוף בלשון רבים "לפניכם" לאמור זכות הבחירה היא לכלית לכל ילוד אנוש לעבור את נהר הניסיונות בעולם הזה, אך "ראה"... לכל יחיד ויחיד זכות בחירה משלו בידו לתקן ובידו לקלקל ובידו לבנות ובידו להרוס. ולכן ברור מה שנקט הכתוב 'היום'. לאמר הקללה והברכה אינה נטועה בבריאה מתחילתה כי אם 'היום' בכח כל אדם ואדם לבריא לזרוע בה את הברכה כח, מחד, אך מאידך בעוזה בה להטמיע בה קללה. והתביעה לראות ולהבטי בכח הבחירה ליצור טוב ניתן בדווקא לכלל ישראל בגלל רום מעלתו שנתעטרו בכתר עליון בהיותו בניו של מלך מלכי המלכים, וכפי שנאמר בפרשתנו (יד, א'): **"בנים אתם לה' אלקיכם"**.

הווא עובדא סיפור לשולחן השבת

כיצד משיגי אברך מן השורה 200 אלף דולר?

הגאון רבי שלמה צבי אטיק זצ"ל, אבי משפחת אטיק המפוארת, שנפטר לפני יותר משלושים שנה, בהיותו בחור צעיר נתייתם מאביו וחי בדחקות עצומה. אמו עמלה קשה להרויח כמה פרוטות אבל לא הספיקה להשיג יותר מלחם צר ומים במשרוה. הוא למד אז בישיבה בצפת בהתלה גדולה כאילו ה' העשיר שבעולם, אבל בגדיו הקרועים והטלאים שעליהם הראו כלולם מה מצבו.

פעם בא איזה נדיב לישיבה וביקש לתמוך בחורו חשוב ונצרך גדול. הנהגה חשבה מיד על הבחור החשוב שלמה צבי אטיק, שהרי מי גדול כמוהו, ומי נצרך כמוהו. קראו לו ואמרו לו שיש תושב בשבילי. ענה ואמר - יש לי 'שטיצער' כבר! (יש לי תומך!) אמרו: אין החי יכול להכניש את החי! אין דחקות כמו שאתה חי בה. מי השטיצער שלך? ענה בעוז: "הקב"ה הוא התומך שלי, ואינו מסכים לשום תומך אחר!" אמרו לו שאין הוא בר הכי להחליט! אך הוא בשל, אינו אז כמלא נימא. אמרו לו: יגש ביחד לבית דין והם יחליטו! עכ"פ הסוף ידוע - שיצא ממנו ת"ח מופלגים יצ"ל ויבדלחט"א, ומשפחה של ת"ח מופלגים משכמם ולמעלה, קע"ה, וכן ירבו עוד ועוד.

ועוד מעשה שסיפר לנו אחד מבני העליה ה"ו של ישיבת מיר הק', שבתחנה שלו קנו לו דירה - אבל חלק נשאר עליו לשלם, וכסף מנין? אין לו פרוטה לפרטה. חשב על הלואה מההוא ומתנה מפה ושם, עד שהקב"ה האיר עיניו במה שהוא אומר בלבו, יום, בברכת המזון בברכה השלישית המשולשת בברכות - "ונא אל תצריכנו ה"א לא לידי מתנת בשר ודם, ולא לידי הלואתם, כי אם וכו'" - היינו, הרי ביקשתי כחמש מאות פעם כל שנה ושנה, שלא אצטרך לבשר ודם כלל! א"כ, מכאן ואילך איני רוצה שום הלואה, שום מתנה, אלא מאמין אני באמונה שלימה שאקבל מידו המלאה ולא בשום דרך אחרת!

והתחזק בזה שוב ושוב. ועבד על עצמו שיהא ברור לו כשמש שיקבל מה שצריך, ולא נתן שינסה למוחו אפי' צל של ספק ולא שום מחשבה של איזה עצה אם לבסוף לא תגיע השועה - כרגיל בבטוחים שלא באמת - אלא באופן ודאי.

אחרי כמה ימים אביו מסר לו שאחותו, היינו דודתו של האברך הנ"ל שגרה בחו"ל ביקשה ממנו שירצונה לקנות חלק ההדירה שקנה עבור בנו זה. אין רצונה ואין דעתה לדור שם, אלא שיהא לה חלק בדירה כדי שיהא לה קנין קרקע בא"י. וכמה רוצה היא לתת עבור חדר אחד? - מאתיים דולר! בדיוק הסכום שהוא צריך לשלם כעת עבור החלק שנשאר עליו בקניית הדירה! הבקשה "לא לידי מתנת בשר ודם ולא לידי הלואתם" - נתקיימה בו במלואה! (מעובד מתוך גיליון 'סיפורי ביטחון על הפרשה').

"החלטתי שלא יעבור עלי יום ללא עשיית טובה ליהודי"

לא זמן רב יצא לידי סיפור נפלא של אבירי ישראל מפרמישלן זצוק"ל כי פעם את עלה בידו להתעלות למרומים, לחזות בעיני הדבולח את המתרחש בשמי רום. והנה הוא רואה שמביאים לבית דין של מעלה שני יהודים שזה עתה נפטרו מהעולם. אחד מהם, יהודי בר ארויין ובר אבהן, שמילא כרסו בשי"ס ופוסקים ולא פסק פמיה מגרסא. אותו יהודי פסע מעדנות לכיוון הדיינים בידועו כי שכר בר צפון לו בשמי מעלה. לצדו עמד בגלגל וכשולות יהודי אחר, סבל במקצועו, מאלו שהאותיות הקטנות אין נהירות להם כלל וכלל. הלה התקרב בידיים נפוחות ממשקל הארגזים בעודו כולו רועד מאימת הדין. מי יודע מה מצפה לו כעת בעלמא דקשטו.

וכאן מספר ר' מאיר, בכונה ההפתעה הגדולה. היהודי הלמדן נשאל על ידי הדיינים על טיב לימודו וידיעותיו במחשבות התורה והשיב תשובות משיבועות רצון. אולם, לאחד שנשאל האם עסק גם בעשיית טובות ליהודים החל לגמגם בפחד, והודה כי לו נותר לו זמן כלל לבנות דא. מציאות זו הייתה בעורכיו. נגוד עליו להיכנס זמן מה אל הגיהנום כדי לחוש מעט בצרעם של אחרים, הבה שלא הייתה נחלת חלקו בשנות חיים חיות.

אבל הבה בחור, היהודי הפשוט שניבץ בחרדה ממתין לפסק דינו, הייתה התמונה הפוכה. אמנם הוא לא צבר הספקים גדולים בלימוד, אך אלפי ורבות יהודים שנעזרו על ידו ביום יום התייבבו ודרשו את טובתו בעולם האמת, מה שהוביל אותו היישר לנען עין. הוא היה יהודי שלא ויתר על יום בעשיית חסד עם אחרים.

מכאן למדתי ויקבלתי על עצמי, הפטיר הרבי ר' מאיר"ל, כי מעבר לחובה ללמוד תורה, בכל הכוחות ובכל זמן, יש גם להקדיש זמן לעשיית חסד וטובות עם יהודים בכל יום ויום. החלטתי שלא יעבור עלי יום ללא עשיית טובה ליהודי.

סיפור זה, פילח את חדרי ליבי. מתי יש לי זמן לעזור ליהודים? הרי אני טרוד במשימותיי בתוך השנה ואינו מוצא פנאי לעצמי. בוודאי שלא לאחרים. חשבתי: 'ביני הזמנים' זו ההזדמנות, לאחר התפילה 'כמונה מעות' לא מיהרתי כהרגלי לקרוא חכמים. התיישבתי ללמוד מעט בבית הנכנסת השכונתי ומיד אינה ה' לידי שני יהודים שבייטו ממני טובות. ממש לא קשות, אבל חסד!... הלואי שאוכל להמשיך בהרגל זה לתוך השנה. לראות לא חזלת. לחשוב על אחרים ולהשתדל לעשות בכל יום מעשה חסד אחד לפחות.

רעיונות ודעת

"מעבירין את רוע הגזירה"

סיפר הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א: הנה מעשה ששמעתי השבוע וביורתי את פרטיו המדייקים. הסיפור נכון ומאומת. אחד מגדולי עשירי ארה"ב חלה ל"ע בניגון הקורונה ומצבו הורע. הוא הונס ועמד בין חיים למוות במשך זמן ממושך, עד שהוגדר כמת 'מוות קליני'. לאחר שהוציא בס"י, מרן מסיבת הודאה לידיו דרך תוכנת מחשב, כשהם משתתפים מרחוק, מביתם, בשמחה הגדולה. במהלך השמחה סיפר הנגיד דברים כהווייתם:

"גשמתי עלתה לשמים והבאה לפני בית דין של מעלה. דנו בדיני ופסקו שיכין שאני תורם סכומים גדולים לצדקה ולמוסדות תורה וחסד, עלי להמשיך לחיות, שהרי 'צדקה תציל ממות', וכן העתורתו. "אני מקבל על עצמי להכפיל ולששל מכאן את תרומתי לצדקה, לתורה וללומדיה, ולמעשי חסד, בלי נדר".

לצד הקריסה הכלכלית הגדולה של רבים מיהודי ארה"ב בעקבות סגירת בתי העסק והתנויות, אנו שומעים על יהודים רבים שפותחים דווקא כעת, בימים טרופים אלה, את כיסם ולבבם לטובת הצרכי ארץ ישראל ומאמצים בחום את עולם התורה, הכוללים והישיבות הקדושות, שפתחו השבוע את 'זמן קיץ' במתכונת שונה מהרגיל - מתכונת טלפונית של קווי שיעורים ושיחות, לימוד בחברותות דרך הטלפון ושליחת דפי 'מראי מקומות' על הסוגיות ללומדים הקרים, אלו ששומרים על היקום כולו בתורותם לרתם.

כידוע, מרן רבינו החזון איש זצוק"ל ההוי"ו ביותר לתת מעשר כספיו. החזון"א אמר כי נתינת מעשר כספיו גורמת להרבה פחות אסונות, מחלות ופגעים בבית.

"אנשים לא יודעים כמה צרות, מחלות לידים ובקוירי רופאים הם מונעים מעצמם בזכות הפרשת מעשרות כספיים ונתינת צדקה הגונה", אמר מרן החזון איש זיע"א. דברים אלו מופיעים כבר במדרש רבה, ש'פתח הפתוח לצדקה - לא יפתח לרופא'.

על נתינת צדקה ישנם אין ספור הבטחות וברכות בדברי חז"ל ויתר קדמוניו, החל מילדים וכלה בכסף, בריאות ושפע ברוח ובגשם, וגם על מעשר כספיים ישנן הבטחות רבות, מלבד הבטחת העושר המובטחת בדברי חז"ל הקדושים, כפי שציטטם אחת לאחת מרן רשכבה"ג שר התורה שליט"א בספרו 'דרך אמונה' (א"י מהלכות מתנות עניים).

מרן שליט"א ש"ב ושונה את הדברים בענין שחז"ל הקדושים שנו כפלו ושילשו בדבריהם שהצדקה מצילה מכל פגע וסכנה ומהפכת גזר דינו של אדם ממוות לחיים. ומי אינו זקוק, בימים אלו שמידת הדין מתוחה בו, לרחמי שמיים!?

סיפר לי השבוע ראש כולל נודע, בן עמלים בתורה מאות אברכים: "חילקנו מילונת ב'עשרים לחודש" והספגנו מילנה לכבוד חג הפסח לכל הלומדים, וכסף מנין? התקשרתי לאחד התורמים הקבועים שלנו בארה"ב, שרק בתקופה האחרונה תרם סכומים גדולים ביותר לכולל. הוא היה נשמע שבור ורוצץ. "אין שום פגע שאתרום כעת עוד כסף. החברותא שלי נפטרו מהקורונה. כל חירי מסר טובים שלי נפטרו גם הם מהמחלה. הכל קורס לי מול העיניים, הנטקים נכמלים. אני לא יודע ואין לי שום כן נפשי כעת לאסוף את השברים".

ראש הכולל אמר לו: 'בקריסה הכלכלית הקודמת שיהייתה בארה"ב, בערך בשנת תש"ס, אמר לי אז מרן רשכבה"ג הגרא"ל שטיינמן זיע"א שאני לתורמים שגם אם יהודי תורם הרבה לתורה בזמנים רגילים, הרי שישנה חובה להתחזק בזה הרבה הרבה יותר בזמנים קשים. בזמנים שהכל נראה קורס, דווקא אז צריך להתאמץ הרבה יותר, והשכר על זה כפול ומכופל מבזמנים רגילים. אם כן, אולי דווקא עכשיו, שאתה כה שבור ורוצץ, מרוסק נפשית ומתקשה לכלית, זהו הזמן להתאמץ הרבה יותר למען לומדי התורה, מגיני ושומרי העולם כולו'. "האיש הררה, וביקש מראש הכולל שישבו אליו בעוד מספר שעות.

"עבדו מספר שעות מתקשר היהודי האמריקאי למשך הכולל ומספר לו בהתרגשות: "יש לנו באחד המפעלים מכונה ענקית, יקרה מאד, שהתקלקלה. המכונה חיונית להפעלת כל פס הייצור וכבר התחלנו בתהליך של הזמנת מכונה חדשה, בסכום של עשרות אלפי דולרים. סימתי לשמוע אותך ונכנסתי לפגישת מנהלים עם רעייתי ויתר מנהלי העסק שלנו. סיפורי להם שמרן הגרא"ל זצוק"ל אמר שבימים כמו אלו- צריך להתאמץ לצדקה הרבה יותר.

"אבל אני לנו", אמרה רעייתי, ואני הצעתי שינסו לראש האם נוכל לוותר על המכונה החדשה ולנסות לתקן את המכונה שהתקלקלה, כאשר אם וכאשר נוכל לתקנה - נתרום לכולל את עשרות אלפי הדולרים שרצינו 'לזרוק' על המכונה החדשה. משתתפי הפגישה טענו שלא ניתן לתקן אותה, אך אני התעקשתי שירימו כמה טלפונים ויבדקו.

"נכנת הגיעו טכנאים מומחים וקבעו שהמכונה תתוקן. חסכנו עשרות אלפי דולרים ואתה מקבל אותם כרגע בהעברה בנקאית, ללומדי התורה!"...

סיפר הרה"ג רבי אלחנן ויסבורד ראש כוללי "ששכר באהלך". "פעם ישבנו אצל מרן האהילת השחר זיע"א ולמדנו בבבא בתרא דף י"א את הסיפור הידוע על בנימין הצדיק, שהחיה אישה ושבעה בניה וקרעו לו גזר דינו והוסיפו לו 22 שנה על שנותיו.

מיד לאחר שסיים מרן ללמוד את הקטע שאלנו אותו: התורם כסף לאברכים, מה דינו? והשיב: "בוודאי שמוסיפים על על חיי". הזכרנו את שמו של גביר מחו"ל שמתייסר זמן רב ונאף רופא לא יודע באיזה מחלה מדובר.

המשך בעמ' הבא